

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai székkel:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy hónap . . . 1 „	Egy hónap . . . 1.20

Kiadóhivatal:

„Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, közértesítések, nézetek, kiadások, külföldi postaszolgálatok.

Hirdetések díja:

Hat. h. petit sor egy sor 30 kr
Minden kivetkezéskor 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, nová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kézről fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Orosz próbálgatások.

Arad, augusztus 29.

Az orosz-francia barát híreben álló Gladstone kormányra jutásának első gyümölcséül tekinthető az orosz expedíció, mely P a m i r fensikjait megszállotta s egy testületet, melyhez Afghanistan és China egyaránt jogot formál, minden teketória nélkül birtokába vesz.

Nagyon természetes, hogy a zord éghajlatu, terméketlen fensik, szegény nomád törzsek által lakva, nem képezne az ily békebontó és beláthatatlan bonyodalmaakra vezető vállalkozás tárgyát, ha a kérdéses tartomány az ő csodálatos földrajzi fekvésénél fogva nem volna Ázsiai fellegrárává alkotva, mely egyaránt uralkodik China, Afghanistan és India felett, s melyet, ha az oroszok birtokukba vettek, közvetlen szomszédságába kerülnek Indiának, míg most Afghanistan által vannak attól elválasztva.

Nagy jelentősége és csábereje van tehát Pamir fensikjának az Ázsia birtokára törő muszka hatalom szemében, mindamellett nem merészkedett volna az orosz az ő rég főzött tervét éppen most megvalósítani, ha a megtántorodott angol közvélemény olyan embert nem tiltet a kormányra, kinek Angolország nagyhatalmi állása iránt abszolút semmi érke nincsen, s ki azt hiszi, hogy mivel Anglia az ő szigetbirodalmában megtámadhatatlan, nincs szüksége rá, miként a nemzetközi viszonyok közérővel való szabályozásához egyáltalában hozzájáruljon.

Hogyan is ne bátorítaná próbálkozásra Anglia veszedelmesebb és elkeseredettebb ellenségét egy olyan a n g o l államférfiu kormányra jutása, a ki annak idején a legadázabb vehemenciával támadta B e a c o n s f i e l d lord politikáját, a miért a

berlini konferencián elragadta az orosz-török háboru sikereit a muszkától, a miért Cyprust Angliához csatolta, s Bosznia okkupátatása által a Balkán nyugatán rendet és békét teremtett?

Hogyne csábítgatná a muszkát próbálgatásokra egy Gladstone premier-sége, aki Nagy-Brittannia királynéjának India császárnéjává lett kikiáltását felesleges és veszélyes provokációnak mondotta, aki a Suez csatorna akcióinak megvásárlását — egyike a legszerencsésebb vállalkozásoknak, mely által Anglia az indiai ut urává lett — az államjavak pazarlásának minősítette.

A szájkodó népámitót — aki eddig csak az u r n á k előtt aratott babérokat s a kormányon csak addig és abban mutatott fel sikereket, amíg és amiben elődének kifogásolt politikáját akarata ellenére is követnie kellett — a kortes miniszterelnököt mint akkor, most is utolérte sorsa.

Midőn az érdemes Beaconsfield fényes örökét a „nonintervenczió” türes frázisának hangoztatása mellett átvette Gladstone, csakhamar interveniálnia kellett Görögországban a berlini szerződés végrehajtása érdekében, Egyiptomban a felkelők megfékezése céljából, mely alkalommal a biblia- és szemforgató puritán Alexandria bombáztatását is szükségesnek tartotta. Majd röviddel utóbb, midőn Komaroff muszka generális az Afghan terület egy részét anektálni akarta, az angol közvélemény annyira felhaborodott, hogy Gladstone határozott közbeleépésre s Afghanistannal oly szerződés-kötésre kényszerült, melyben utóbbinak terület-épségét Anglia garantirozza.

Nos, a híes nagy embernek, ki a kormányra vállalkozott, hogy hazája ha-

gyományos egységét megbontsa, különös végzete, hogy mielőtt herostratesi munkájába foghatna, az orosz próbálgatásokkal kell leszámolnia, melyeket szintelen külpolitikája bátorított támadásra, és pedig kénytelen-kelletlen tennie kell ezt ugyanazon szerződés alapján, melyet annak idején programja ellenére kötnie kellett. Minden esetre érdekes lesz látnunk, mennyit ér hát a „great old man” akinek tulajdonságai közül Európa eddig csak a hiusága, elfogultsága és következetlensége aránytalan méreteit bámulhatta.

Belföld.

Románok gyűlése.

Nagyszebenből távirják aug. 27-ről; A román közművelődési egyesület közgyűlést ma a megyeház termében, Román Miron érsek-metropolita és i en nagy közönség jelenlétében, B a r i c z György elnök felelőráig tartó, minden politikai cenzúrától ment és nagy tetszéssel fogadott beszéddel nyitotta meg. Ide érkeztek: a M o c s o n y i testvérek, M e t i a n i aradi püspök, P o p e a karánsebesi püspök és G á l l József, a főrendiház tagja.

Horvát politika.

A Starcevicz párt legújabb fordulójára figyelmeztet egy kiváló horvát politikus. Eddig Horvátország integritásához Horvát-Szlavon és Dalmáciaországokon kívül még Isztriát, Krajínát, Karinhiát, déli Stájerországot, Boszniát és Herzegovinát követelték; legújabb programjuk szerint, mely fölrati javaslatukba van foglalva, csak azt az integritást követelik, melyet az 1867-iki inaugurális diploma ad meg Magyarországnak úgy, mint Horvátországnak. A Starceviczpárt programja tehát csak D a l m á c z i a b e k e b e l e z é s é n e k k ö v e t e l é s é r e s z o r i t k o z i k. A magyar szent korona jogán ugyanazt követel-

T A R C Z A.

— Augusztus 30. —

Milyenek az apák?

— Francziából. —

Desnir Leo hivatalnok. Apja is, nagyapja is hivatalnok volt. A családja tisztos, de nagy számu, kevés lenne öt gyermek.

Pézügyi hivatali visel s pályája elején egy kántor főhelyére jutott. 22 éves volt ekkor s a vidék, hol állomása volt, gyönyörű kilátással környezett s pompás vendéglővel ellátott.

Magános óráit horgászással töltötte, — vagy pedig a közeli erdőszéligbe ment vadászni.

Ha estenkint hazatért a vendéglőbe hol lakása is volt, mindig jó vacsora várta, pompás borral, melyet csinos menyecske szolgált föl, ragyogó szemekkel s hamiskás mosolylyal ajkain.

Ez a 25 éves menyecske, ki egy egyszerű s korhely paraszt felesége volt, midjár kezdetől fogva vonzalmat érzett Desnir iránt. A csinos ifju ki jó modoru, elegáns öltözötü, szives volt: egészen meghódította. Annyira ment köztük a bizalmaskodás, hogy mint a faluban beszélték, Desnirnek szülei egészen aggódiak, hogy fiuk valami rangon alóli viszonyt is haj-

landó volna kötni. S épen ez volt oka, hogy nem sokára áthelyezték s bucsut kellett vennie „az arany rózsá”, csinos menyecske fogadós-nejától.

Desnir egy pár hétig szomorkodott ugyan e miatt, hanem sokkal gyakorlatiasabb gondolkodásu volt, semmint ábrándozásnak adta volna magát. Mint hivatalnokok ivadéka becsü vágyal volt eltelve s az előrehaladást soh sem tévezté szem elől. Feledé hát a menyecske kökényszemeit s hivatalának kezdett élni...

A fővárosba jutott végre s ott megházasodott. Természetesen gazdagon nősült. Nem valami csinos volt a felesége, száraz, de erényes s mindenkéféltt gazdag származásu.

Boldogok is voltak. Felhő nem borult Desnir ur homlokára. Az az hogy igen: mert nem volt gyermekük. Csak egy piczike kis Desnir!... De nem volt. Hanem vágya teljesedni készült... 5 évi házasság után Desnir asszony leánygyal ajándékozta meg Desnir urat.

A gyermek gyöngé, beteges vlt, mint az anya. Ez az apát elhímité s teljes hivatalának szentelte minden idejét.

Igy teltek évek-évek után egyhanguan,

unalmasan, számalmas hangulatban. Magas állásra emelkedett, hiszen 18 éve hogy hivatalnok, hogy „az arany rózsá” fogadót először látta... Ekkor a miniszter épen a vidékre küldte megbizással.

Odaküldetett, hol hivataloskodását kezdte volt. Természetesen a falucska is felkereste, hol ifju napjait élte. Az emlék, a vágy vonzotta oda.

Mig ment, a régi emlék kergették egymást agyában. All-e még a fogadó? Himbál e rajta az arany rózsá? A fogadósna csinos-e még, tud-e ugy kacagni, meg csokolni, mint akkor?!... Azóta nem hallott róla semmit. Pedig mikor elment, megvallotta, hogy anyának érzi magát tőle. S ő, az önző férfi ott hagyta, elment s még csak nem is tudakozódott utána.

E gondolatok közben elért a falucska s megállt a kocsi a fogadó előtt.

Ott lógott az arany rózsá a kapu fölött. A gazda ott ült a pitvar ajtóban s füstölt. Még lumposabb kinézésü volt, mint régen.

Desnir megnevezte magát s a gazda örömmel szoritott vele kezét, bár megvallotta, hogy nem ismeri, hiszen annyi sok hivatalnok

lik a magyar-horvát vezető körök is, de ezt az álláspontot nem akarják elismerni sem a Starcevic-pártiak, sem a dalmatinusok.

A közeledő veszedelem.

— Ujabb kolera-hírek. —

Hamburgból jelentik, hogy ott már szükiben vannak a fertőztelenítő, szereknek, és Berlinbe kellett sürgönyözni, hogy a hiányon segíthessenek. V i z s z ü k s é g i s é r e z h e t ő. A pánik napról-napra nő; mert naponként száznál több halálozás és több száz megbetegedés történik. A vagyonosabbak mind nagyobb számmal menekülnek.

A Post jelenti Hamburgból, hogy ott a hatóságok még mindig nem tesznek jóformán semmit; még a betegek ürülékét sem teszik eléggé ártatlanokká. Egy beteg hajóst két órán át hagytak egy hidon heverni.

Az tartják, hogy Brema és Kiel új kolerafészkek lesznek, mert már oda is behurczolták a kolera.

A berlini rendőrség még mindig azt állítja, hogy Berlinben eddig nem volt ázsiai koleraeset; de kolera nosztrasz esetek mindennaposok; tegnap már vagy husz eset fordult elő. A betegség legtöbbször kedvezően folyt le. Egyáltalán a halálozási arány nem nagyobb, mint a milyen máskor szokott lenni a forró napokban.

Egy Kopenhágánál állomásozó francia hajó legénysége közt kiütött a kolera. Egyik külvárosban konstatáltak egy ázsiai kolera esetet.

Ruhsortban a halászok közt koleraesetek fordultak elő. Rotterdamban egy asszony meghalt ázsiai koleraiban.

Konstantinápolyból és Smyrnából érkező táviratok szerint Perzsiában rettenetesen dul a kolera. Harminczhárom város van megfertőzve a betegségtől. A halálozások napi átlaga 5000. Teheránban 400-ra tehető a naponkénti halálozások száma. A betegség rendkívül kegyetlen módon lép fel.

A berlini „Reichsanzeiger“ közlése a közegészségügyi hivatal következő hivatalos jelentését a kolera állásáról. Augusztus hó 26-áig Hamburgban 1028 megbetegedés, 358 haláleset fordult elő. Altonában augusztus 23-ától 26-áig 64-en betegedtek meg és 22-en haltak meg. Ma Wittenbergben

meghalt egy utas, ki utközben betegedett meg.

A hamburgi kó-ház kívánatára fiatal orvosok és tanulók, Kielből Hamburgba utaztak, hogy mint segédorvosok vegyenek részt a kolera gyógyításban.

Párisban, aug. 27. éjfélig több mint 100 kolera betege d é s t jelentettek, köztük 38 halálozást.

Bethlen miniszter Kolozsvárról.

— Saját levelezőnkől. —

Kolozsvár, augusztus 28.

Az állatkiállítás ma reggel nyílt meg. Bethlen András gr. földmivvelésügyi miniszter, ki fél négykor hajtatott ki a kiállításhoz, és egybegyűlt rendező bizottság, élén Szabó Józseffel, az erdélyi gazdasági egylet Kanitz Akos dr. vezetése alatt hosszantartó lelkes éljenzéssel fogadta.

Szabó József meleg szavakban üdvözölte a minisztert, kinek az erdélyi részek közgazdasága oly sokat köszönhet. Szónok beszédében felemlítette, hogy az erdélyi urbér és dézsmaváltás ügyében tett fölterjesztésüket osakis a miniszter hatásos felszólalása alapján tették meg. Elismeréssel és köszönettel említi fel, hogy az erdélyi részekben egy év alatt földmives iskola létesült és hogy intézkedett a miniszter, hogy most az erdélyi kitűnő löheremagvak kedvező árban adathassanak el külföldre. Köszönetet mondva az állatkiállítás támogatásáért, szívből kívánja, hogy Bethlen András dr. földmivvelésügyi miniszter még soká szolgálhassa hazáját.

Bethlen András gróf miniszter kijelenti, hogy jól esik neki ezen baráti, hozzá közel álló körben elismerést hallani. Országos feladataink érdekében — ugymond — örömmel működöm, de kétszeresen szívesebben teszek az erdélyi részekben, melyeket még behatódobban ismerek és mert tudom, hogy menyüre érdeke az államnak e hazarész anyagi felvirágozása, mely alapja szellemi és politikai haladásának. (Zajos tetszés.) Felemlíti ezután a miniszter, hogy legújabb műve, mely a testesülés stádiumába jutott, egy erdő-őri szakiskola felállítását az erdélyi részekben. (Eljenzés.) Ez az erdészeti viszonyokra is fontos és szükséges és mint-hogy a székely nép élelmes és alkalmas faj, meglévén benne a bátorság és leleményesség, a székely földön létesíti e szakiskolát és pedig a görgényi korona uradalomban. (Helyeslés.)

A miniszter ezután röviden vázolja a kormány intenczióit és nagyobb szabású intézkedéseit a közgazdaság terén. Helyesnek tartja a jelszavak haugoztatását, de a jelszó

önmagában meddő üres szó, ha részletei nincsenek átgondolva. Halljuk — ugymond a miniszter — hogy a mezőgazdaság főposztulatuma az állattenyésztéssel kapcsolatos belterjes gazdálkodás; ennek előfeltételeinek pótlására kell törekedni. A befektetett tőke biztosítására szükséges az állategészségügy biztosítása, ezért kellett az állatorvosi intézmény fejleszteni. — Az állam tehát ösztöndíjakat nyújt az állatorvosi pályára menőknek. Üdvösen teszik uraim — ugymond a miniszter — ha oda hatnak, hogy sokan lépjenek az állatorvosi pályára, kik jogi vagy más pályára lépve, célt vesztenek; szerény, de mindig biztos pálya ez. Igen fontos továbbá az állatbiztosítás.

A kormány tehát jelentékeny összeget adott az országos gazdasági egyletnek, hogy pályadíj útján alkalmas rendszert és módozatot szervezzen. (Eljenzés.) Szükséges továbbá az országnak, főleg nyugoti részében a marhaállományt pusztító ragadó s t ü d ö l o b ellen intézkedni. Reméli a miniszter, hogy lehetséges lesz e bajon gyökeresen segíteni és a törvényhozásnak lesz alkalma e kérdéssel foglalkozni. (Helyeslés.)

Szükséges továbbá a biztos piac; e czélból kötöttünk meg tavaly Németországgal az állategészségügyi konvencziót, melynek fontosságát majd később fogjuk látni. (Egy hang közbeszól: Már is érezzük hasznát!) (Eljenzés.)

1893-ban fog a szabad bevétel Németországba életbe lépni, mely az árakban előnyös változást fog előidézni. Szükségesnek tartja továbbá a miniszter a nemzetközi tenyészvásárt; ezért alkalmas ponton nemzetközi szarvasmarha-tenyészvásár fog létesíteni. A mi a faj fejlesztését és nemesítését illeti, e czélból a községeknek kedvezményes és ingyenes tenyészállatok kiosztása által a tenyésztés minőségének erősítése czéloztatik. A többire nézve czéltudatos buzgó gazdaközönség kell és midőn látja e kiállítás körül kifejtett buzgóságot, meg van győződve arról, hogy a váltvetett működést siker koronázza. (Eljenzés.)

Még egy kérdésre óhajt válaszolni. Az urbéri és dézsmaváltásgra nézve biztosítja az erdélyi gazdaközönséget, hogy e kérdés megoldását úgy ö, mint az összkormány elérkezettnek látja és reménye van az ügy mielőbbi kedvező elintézésére. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Ezután a kertészeti egylet üdvözölte a minisztert. Kanitz Agoston dr kiemelte a miniszter kiváló érdemeit, kérte az egylet támogatását, egyttal tudatta a miniszterrel, hogy a kertészeti egylet tiszteletbeli tagjául választotta a minisztert.

Bethlen miniszter megköszönvén a megtiszteltetést, kijelenti, hogy önérettel lép a tagok sorába, mert maga is foglalkozik ker-

lakott nála!... Azután előhívta a feleségét.

Az asszony mélyen elpirult, mikor Desnir meglátta. Könybe lábbadt szemekkel nézett rá.

— Hogyan? ... hát Desnir ur itt van? ... mit keres itt? ... De nagyszerű! Nem is váltzott azóta, hogy elment innen.

Hanem a menyecske bizony megváltozott, melle nem duzzadt, haja megszürkült, arcza rézszint öltött, csak szemei ragyogtak, mint régen, meg ajkai tanuskodtak a régi szépségről.

Desnir abba a szobába költözött, hol egykor lakott, — a fogadósné pedig a vacsora után látott, hogy kitegyen magáért.

* * *

Még a vacsora készült, Desnir a gazdával beszélgetett a folyosón, honnan belátott a honyhába, ahol a fogadósnének egy 18 éves legény segédkezett. Csinos, husszu legény volt, előkelő kinézéssel.

A menyecske észrevette, hogy Desnir szeme megakadt a fiun s így szólt sokat jelentőleg:

— Isten bizony! el is feledtem megmondani, hogy ez itt a fiam. Ugy-e jól néz ki.

— Jól ám! Gratulálok hozzá! Hány esztendő?

— Mihály napkor lesz 18. ... felelte fogadós. Igen jó fiu, nincs ellene semmi panaszkodásunk.

— S aztán csak ez az egy van?

— Bizony csak! ... válaszolt az asszony szemeit földre sítve.

Pár perozig mindnyájan halgattak. Desnir lopva tekintett e fiura, ki asztalt terített, s minél tovább nézte, annál több hasonlóságot vett rajta észre abból, aminő ő maga volt 18 esztendővel ezelőtt. S ez a fiu a fogadós fia!!!

— 18 éves lesz Mihály napkor!

Desnir akkor áprilisban ment el a faluból. Szíve hevesen vert s arcza kissé elhalványult. Semmi kétség: a legény, aki úgy hasonlít hozzá, az ő fia! S e gondolatnál, mintha elfeledte volna Párisban levő kis leányát — aki törvényes gyermeke, de olyan beteges, olyan gyöngé, míg ez a ficzko, ki szerelemgyermek, olyan szép, erős duzzad az egészségtől.

Örült vágy szállta meg e fiut atyai keblére ölelhetni! De hogyan tehetné meg? Hiszen az apa itt van oldala mellett!?

Szomorúság ült arczára, kinos fájdalmat érzett keblében. S ez tartott sokáig, mert a fogadós egy pillanatra sem hagyta el.

Vacsora után azonban bocsánatot kért a gazdától, hogy lefekszik, mert reggel tovább kell utaznia s Párisba mennie.

— Ha így kell lenni, — mondá az asszony könyes szemekkel — csak tessék lefeküdni, reggel a fiam felkölti s elkíséri majd az állomáshoz.

Az asszonyok az ilyen dologban igen tapasztatosak s nagyon jó ösztönük van. A fo-

gadósne kitalálta Desnir kívánságát s alkalmat nyújtott neki, hogy együtt legyen a fiával.

* * *

Reggel a fiu csakugyan kopogtatott Desnir ajtaján. Fölvette Desnir táskáját s elmentek az állomáshoz.

Utközben lassu hangon így szólt Desnir hozzá:

— Hogy is hívják magát fiatal barátom?

— Leónak!

— Leó! ... Tehát a fogadósné hü volt. Fiát az ő nevérol nevezte el, — nem törődve, hogy férje gyanusithatja is érte ... Ez még fokozta Desnir gyengéd érzelmeit. Nyájasan szólt a fiuhoz tovább is, de aggodalommal telten is egyttal, eképen.

— Hallgason rám tisztelt barátom! Kérem van magához. Igen hasonlít fiamhoz! akit fájdalom elvesztettem. Az ő emlékére fogadja el tőlem ez emléket!

S kivette az óráját zsebéből s oda csusz-tatta a bámulva néző legény kezébe.

— Es most csokoljon is meg, aztán pepig arra kérem hogy tovább is, olyan jó legyen, aminő eddig volt!

Hevesen magához szorítá, megcsokolta s sietve felült a vonatra. Szemei, érezte, könybe lábbadnak ... meg is törülte, aztán kitekintett az ablakon, nézte a fiut, ki ott állt a peronon, kezéken tartava a kapott órát.

Nem tudta a ficzko, hogy az igazi apja az volt, kitől ennyit kapott örökségül.

tészettel. A kertészet a gazdaságat poezise. Igen fontos a kertészet fejlesztése, mert a filloxera pusztításával szemben, igen hatályos, gyümölcstermelés által pótolni a veszteséget.

Ezután a miniszter megsemmisítette a sikerült kiállítását, melynek végeztével köszönő levél és megelégedését fejezte ki a rendezőnek.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 762.7 mm., délután 2 órakor 761.7 m. Hőmérséklet reggel 7 órakor $C^{\circ} + 19.8$, délután 2 órakor $C^{\circ} + 23.6$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor D. 8, délután 2 órakor N. 3. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Alter ego.

— Vigéc-z-kalauz. —

Itt történt a múlt héten a szomszédos Csanádvármegye egyik falujában.

Egy szép reggel az urasági kastély Arnyas verandáján hűsült az egész uri család, nyaraló vendégeivel egyetemben.

Egyezzer csak takaros porfelhő kerekedik az országúton.

Mindenki oda figyelmeztet, találgatják, nem-e oda tart valami váratlan, de szívesen látott vendég s csakugyan ép a kapu elé kanyarodik a poros sárga bricska, melyből egy simára borotvált képű, fiatalos uri ember ugrik le, kukorica köpönyeggel és vászon sisakkal.

Ahogy megpillantják a házbellek, hatalmas örömrivalgás támad, hölgyek, urak versengve szaladnak a jövevény elé, ki hol éri, nyakába ugrik, ölelgeti, csókogatja: hogy az majd megbomlik csodálkozásában.

— Na szép, hogy megjöttél.

— Miért nem sürgönyöztél?

— Reggeliztél már? Ugy-e nem?

A különböző kérdések zápora nem engedi, hogy szóhoz jusson s már ott leli magát a terített asztal mellett, farkasszem nézéven egy rögtönzött de nem kevésbé dus reggelivel.

Mit tegyen, emberül neki lát s alig kezd pi-henni, máris hatalmas csibukot nyom a szájába a szivélyes házigazda, a csibuk illatos törökdohányán öklömnyi, paraszt fu két pofára a livrés inas.

— Hát hogy vagy?

— Köszönöm jól.

— Milyen volt arra felétek a termés?

— Bizony nem a legjobb, különösen, a kukoricát ütötte meg a hő.

— Akkurát mint nálunk is. Hát a feleséged mit csinál?

A jövevény pillanatig elcsodálkozva rámered a kérdezőre, aztán elszégyenülten elkezd pislogni nagy pamut kék zsebkendő t von elő zsebéből s azzal rejti kitérő zokogását.

— Meghalt.

Egy perc alatt, mintha dinamitbomba robbant volna szét köztük, talpon volt az egész társaság. A férfiak elkeményedtek, a nők sikoltottak egy agg urnó pedig a ház tiszteletreméltó matrónája tökéletesen elájult.

— Hol, mikor? Hát mért nem értesítettél te boldogtalan?

— A jövevény elkezd ötölni, hatolni, végre kisüti:

— Már hogyan értesítettek volna, mikor voltaképpen még most sem tudom, kik vagytok.

Ujabb, még általánosabb, elszörnyedés, egy élénkebb fantáziája házbellek azt az indítványt teszi, hogy a szegény Feri nyilván megboldogult a súlyos családi gyász alatt.

Elkezdik vigasztalni:

— No no, édes Ferikém, azért nem szabad elcsüggedned, gondoldj két kis fiacskádra.

Bocsánatot kérek, nekem nincs egy fiam se, hanem igenis van három lányom! A nevem pedig semmiesetre sem Feri, hanem Schwarcz Ignác Aradról, aki ezen igazolványok szerint jö-féle olajban és repcebén utazom. S ép a cséplési szezon alkalmából bátorkodtam betérni ebbe a kastélyba, hogy felajánljam czégem szolgálatait.

Nagy örvendezés, derűtség közepette konstatálja a háziúr, hogy a derék aradi vigéc-z a megszólamlásig, sőt még azon túl is szakasztott hasn-mása az ő szeretett Feri öcscsének.

Annak öröme, hogy a Feri felesége nem halt meg, olyan remek üzletet csinált az élelmes aradi vigéc-z, hogy holta napjáig megemlegeti.

Még ebédre is megmarasztották s poharazás közben a háziúr, nem szünt meg folyton fixirozni a csodálatos hasonlatosságban leledző vendéget, egész barátságos jóakarattal ezt a tanácsot adta neki:

— Hanem azt mondom önnek, kedves barátom, hogy valamiképpen Szalontára ne menjen, ahol az ön Alter-egoja, az én Feri öcsém lakik: mert az milyen nyakas kálynista nép az a szalontai, ellensége minden babonának, kísér etnek, kitelik tőle, hogy lelővi a Ferencz urat rnyékát...

Időjósítás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

Augusztus 30.

Változás nem várható.
Hosszabb ideig állandó.

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
házhöz hordva:	szétküldve:
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 6 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetői és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyszinte ide utalendő minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványosokat egy héten ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

H I R E K.

Augusztus 30. Kedd. Róm. kath. naptár: Róza. — Protestáns naptár: Róza. — Görög-keleti naptár (augusztus 18.): Flora, Laura. — A nap két 5 óra 18 perczkor, nyugszik 6 óra 42 perczkor.

Külső-könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 1—12-ig. Helyiség: polgári iskola földszint.

Augusztus 30. Aradvármegye rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Szeptember 3—5. A Rakodczay-társulat drámai előadásai az aradi színházban.

Szeptember 5. Árlejtés a szegényekháza felépítésére a városnál.

Szeptember 9. Az aradi közjegyzői kamara ülése.

Szeptember 13. Eokúdszéki tárgyalás Reck Sándor ellen.

Szeptember 21. Az Aradvideki Tanító-Egylet évi nagygyűlése.

Szeptember 25. Desselwffy megyés püspök Aradon bérmál.

Szeptember 26. Katonai lóvásár Aradon.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— Személyi hírek. Metianu János aradi gör.-kel. román püspök, Nagyszébenbe utazott.

— A hivatalos lapból. A király Szádeczky Lajos dr a kolozsvári tudomány-egyetemen a magyar történelem nyilvános rendes tanárát, ugyanezen egyetemen a magyar történelem segéd tudományainak előadására feljogosította.

— Üdvözet a kereskedelemügyi miniszterhez. Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága vasárnap délelőtt 10 órakor alakult meg végleg. Waldér Gyula elnök hosszabb beszédben méltatta Baross Gábor elhunyt miniszter érdemeit s mint a kerületi pénztárak megalapítóját. Egyszersmind Lukács Béla új kereskedelmi miniszternek általános lelkesedéssel jegyzőkönnyvi köszönetet szavazott a kerületi pénztárak megalakítása ügyében kifejtett eddigi odaadó működéséért, a ki épp úgy felkarolja és szíven hordja az ipar- és kereskedelem ügyeit, mint megboldogult elődje. A kereskedelmi miniszterhez ez alkalomból a következő üdvözlő táviratot küldték:

„Nagyméltóságú Lukács Béla m. kir. kereskedelmi miniszter urnak Budapest.

Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága hódoló tisztelettel üdvözlő Nagyméltóságodat, mint a betegsegélyző pénztár megteremtő-jének utódját s alázattal kéri Nagyméltóságodat, hogy az aradi kerületi pénztárnak jótékony célú működését nagybecsült pártolásába részesíteni kegyeskedjék. Arad, 1892. aug. 28.

Waldér Gyula igazgatósági elnök.

— Rendkívüli közgyűlés. Aradvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyen a megye 1893 évre szóló költségvetése, a szüretihátáridő megállapítása, és a me-

gyei lovassági laktanyára kitézött és tegnap megtartott árlejtés eredménye vétetnek tárgyalás alá.

— Az aradmegyei lovassági laktanya. A vármegye által Aradon építendő lovassági laktanya építési munkálatainak biztosítása iránt tegnap d. e. 10 órakor tartatott meg a zárt ajánlati versenytárgyalás. Összesen 9 ajánlat érkezett be, melyek az érkezés sorrendjében felbontattak és eredményük a következő: A 650.466 frt 26 kr költségvetéssel szemben ajánlkoztak: Hirschel Ede és Bachrach nagykanizsai építésszek 10.5, Wawra és Pfeiffer b.-pesti építésszek 12 százalék, Ursitz Lipót és fia aradi építésszek 17 százalék, Jiraszek és Krausz szegedi építésszek 13.5 százalék, Czákó Lajos kolozsvári építész, 7.8 százalék, Neuschloss és Frennt budapesti építésszek 12.1 százalék, Erdélyi Mihály és Társai szegedi építésszek 12.2 százalék, Regdon Sándor aradi építész 4.600 százalék s Kotsis Lajos aradi építész 15.25 százalék árleengedéssel vállalkozni. E szerint legkevesebbet igénylőnek Ursitz Lipót és fia aradi építésszek tüntek ki. Az árlejtés eredménye a mai rendkívüli közgyűlésen fog jóváhagyás alá vétetni.

— Aradmegye állandó választmánya tegnap délután 4 órakor ülést tartott, melyen a mai rendkívüli közgyűlés tárgyainak előterjesztése mellett a vármegye jövő 1893. évi költségvetési előirányzata is tárgyalatott. A költségvetéssel kapcsolatban tárgyalás alá került koronázási jubileum alkalmából ő Felsőge a király nevében a vármegyei kórház kibővítésére megajánlott 40.000 forint építkezési alap fedezése, valamint a vármegyei tisztviselők fizetésemelés iránti kérvénye is. Ezek eredményéről és a költségvetés mérlegéről legközelebbi számunkban hozunk tudósítást.

— A vármegyei tisztviselők fizetésemelése. A megyei tisztviselők újlag folyamodtak fizetésük felemeléséért. A siker nem az állandó választmányon fog mulni, mert az helyet adotta a kérvényüknek s javaslata szerint a fizetések 600 frtig 20 százalék, 600—1000 frtig 10 százalék és 1000 frton felül 5 százalékkal lesznek felemelve. Kívánatos volna, hogy a megye tisztviselői ne hiába reménykedjenek!

— Áthelyezés. Az igazságügyi miniszter Pálffy Imre ó-radnai kir. járásbírói irnokot az aradi kir. járásbíróshoz helyezte át.

— Gyászistentisztelet Aradi Gerőért. A boldogult szinigazgató lelki üdvéért szombaton délelőtt 11 órakor tartották meg Nagyváradon a körösparti ev. ref. imaházban az istentiszteletet. A társulat testületileg jelent meg a templomban, továbbá nagyszámu intelligens közönség. A szünügyi bizottság egy tagja sem volt jelen. Csák Máté ref. lelkesz melegen emlékezett meg az elhunytól, ki rögs pályán oly becsületes küzdelemmel haladt előre, sikoresen szorgálva a szinészet nemes feladatát. A beszéd a jelenlevőket könyekig meghatotta. Az istentisztelet szépen előadott gyászdallal végződött. Aradi Gerő temetésére vonatkozólag értesülünk még, hogy az elhunytat azért temették el Oraviczán, mert azt Aradi végrendeletében hagyta meg; továbbá, mert az igazgató nem rég tért át az unitárius hitre s így a kath. szegedi temetőbe, felesége mellé nem lehetett volna temetni. A tárgyalások az engedély kinyerése iránt folytak és ha sikerre vezetnek, a holttestet exhumálják és elszállítják Szegedre.

— Aradmegye képviselőválasztói. Aradmegye központi választmánya szeptember hó 1-én d. e. 10 órakor az 1893-ik évben országgyűlési képviselőválasztásra jogosult aradmegyei polgárok névjegyzéke ellen beadott felszólamlások elintézése végett ülést tart.

— Schlauch püspök Gyulán. Schlauch Lőrincz nagyváradi püspök szeptember 7-én bérmálásra Gyulára indul. A bérmaut a júniusi programból a koronázási jubileum miatt ma-

radt ki. Fogadására — mint levelezőnk írja — nagyban folynak az előkészületek úgy a hitközség, mint a város részéről. Szeptember 8-án nagy népünnep is lesz a népkertben katonazenekar és cigányzenekar közreműködésével.

— **A kolera útja.** Bizonyára érdekelni fogja az olvasókat az, hogy mely uton jött az első kolerajárvány hazánkba. Erről felvilágosítást ad a tudós Eckstein Frigyes dr., a 30-as években a pesti orvosi fakultás tanára, aki az 1831-iki pesti kolerajárványról 1832-ben könyvet írt s adott ki. A járvány 1819-ben tört ki először Hátsó-Indiában s innen boosátotta szét a világ minden tája felé láthatlan hadseregeit, melyek jobban pusztítottak, mint a legvéresebb háborúk. Eleinte vasutak hiányában, lassan terjed. Kinába Kokinkinán keresztül 1822-ben ért, Bakuba, tehát ahonnan most indult, 1823-ban ért és teljes 7 évig tartott, a míg Tifliszt meglátogatta: 1830-ban. — Tifliszből a Visztulához és a Tiszához 1831-ben egy év leforgása alatt jutott el. Magyarországon hivatalos adatok szerint először 1831. június közepén, Tisza-Ujlakon ütötte fel a fejét a kolera, ahova nemsokára szószalító tutajosok hozták, kik viszont, hogy hol szerezhetők, nyilvánvaló. Csakhamar elterjedt Bereg, Zemplén, Szabolcs, Szatmár, Borsod és hevesmegyékben; július 10-ikén Szolnokon volt. Pesten, mely akkor 64,494 lakossal bírt, az első kolera-eset július 8-án fordult elő, a kórházban azonban kolera-betegeket csak július 17-ikén szállítottak először. A tudós professzor ur, mindenféle csodálatos megfigyeléseket jegyez fel a kolera kitörtét megelőző időkből. Így megfigyelte, hogy Pesten július közepén az 1826. óta uralkodó járványos válto-láz hirtelen megszűnt és egyáltalán a közelgő kolera előtt minden betegség kapitulált és elvonult. Ugy az akut, mint a krónikus bajok egyszerre elhagyták az embereket, a halálozás minimumra szállt alá és a legöregebb pesti emberek sem emlékeztek még oly kevés temetésre mint a kolera előtti időben. Mint érdekes tüneményt jegyzi fel, hogy egy 35 éves asszony, aki rendkívüli heves főtájásban szenvedett, ettől a bajtól az egész járvány alatt meg volt kímélve, holott, amint a kolera elmúlt, mindjárt visszakapta. Hanem annál jobban fájt Pest többi lakosságának a feje a koleras hónapok alatt.

— **A szegedi tanítógyűlés.** Az országos tanító-gyűlés — mint Szegedről írják — a városháza dísztermében nagy érdeklődés mellett folyt le. Lakits Vendel elnöki megnyitója után Lázár György helyettes polgármester Szeged városa nevében melegen üdvözölte az ott összegyűlt népnevelőket. Ferenczy János a csongrádmezei és szegedi tanítószeged részéről tartott üdvözlő beszédet. A titkári évi jelentést indomásul vették. Az országos bizottság tisztikarába minden egyes állásra a régi tagok választattak meg. Azután Schön József fővárosi tanító olvasta föl György Aladárnak, a népnevelési szakosztály működéséről szóló nagy tetszéssel fogadott jelentését. Általános figyelemmel hallgatták azután Bokor Józsefnek „A kulturegyesületek és a tanítószeged” című, valamint Kovács Istvánnak „A népiszkola tanrendszerének hibái”-ról szóló értekezését. Az országos Eötvös-alap bizottságának javaslatához képest 2030 frt kiosztását elhatározták. — Este 8 órakor az „Európa” szállóban diszvacsoza volt.

— **Megszökött foglyok.** Réz müves Kálmán és Bogdán Mihály biharmegyei lököti cigányok a pécskai járásba tették át működési területüket. Vesztőkre, mert ott néhány sikeresen megoldott lököti utau hurokra kerültek. Az állami ellátás azonban nem volt nyűkre, mert tegnap már megszöktek a pécskai járásbírósi fogdából; keresik őket.

— **Az aradi kereskedelmi- és iparkamara tagságra** Csabán választójoggal bíró 151 kereskedő és 587 iparos. A választó-lajstromot esetleges kiigazítása céljából most küldötte meg az előjáróságnak az alispán.

— **Tandijmérséklés.** A tandijmérséklésért folyamodó szülők száma tegnap 450-re emelkedett. Kiseb-nagyobb elengedést mindenik jelentkezőnek javaslatba hoznak.

— **Vizbefuult.** Battonyán Sztoja diin Mirku elment fürdeni az érbe. Roppant melege és izzadt volt, levetkezés után azonnal beleugrott a vízbe, hol görcsöt kapott és

nyomban a víz alá merült, hol meg is fulladt. Fia szintén vele volt, ke nem segíthetett rajta.

— **Ismeretlen család.** Egy ismeretlen svábaszszony lélekszakadva tudakozódott tegnap a Főut 6 sz. házban egy Margit nevű sváb cselelány után. A házban tényleg szolgált egy svábleány, a kit nem hívtak ugyan Margitnak, hanem Marinak, de azért a furfangos csaló ráismert s elmondta, hogy a leány anyja kitörte a lábát s azt iszeni, hogy jöjjön haza. A leány összepakolta a pénzét, ruháit s gyantianul ment az asszonynyal másik nővérét felkeresni. Időközben a pénzt elcsalta tőle az asszony azzal, hogy egy javasasszonytól fiastromot vesz a beteg anyának. A fiastromot még most is hozza a jó asszony. A csalót nyomozza a rendesség.

— **Borzasztó halál.** Rakonczai István földéaki 21 éves tanyai lakos tegnap hajnali 1 órakor fegyverrel indult a kukoriczában garázdálkodó kutyák ellen. Hogy a fegyver nem akart elsülni, ágyával a földhöz ocsapta s ekkor dördült el a fegyver és egész töltése a fiatal ember oldalába furódott. Az istálló ajtajáig birt vándorogni s nagy kínok közt rövid időn meghalt.

— **Vásár.** A magy. pécskai országos vásárt szet. 10., 11., 12. nagjain tartják meg.

— **A toronyóra munkája egy év alatt.** Ha toronyórát ütni halljuk, — egyéb dolguk nem lévén, — gépiesen számítjuk az ütéseket, de arra nyilván senki sem gondolt, hogy mily munkát végez a toronyóra ütő gépezete egy év lefolyása alatt. Ha a toronyóra az esztendő alatt szükséges összes ütéseket egymásután akarna végezni, erre három teljes napra, 8 órára és 18 perczre volna szüksége. Az óráütések száma naponként: 396; egész év alatt 365-ször 396 = 144,554. Minden ütés körülbelül két másodperczig tart. A toronyóra tehát egy év alatt 289.080 másodperczig üt = 80 óra és 18 percz.

— **Ritka tünemény.** A kunágotai község házában, a mely már három éves épület, egyik szobában a fal mellől egy kis ágáczfa sarjadott ki. Az épület alapja egy méter magasságban van téglázva, a kis ágáczfa a padolat és fal közötti hézagból nőtt ki. Utána néztünk a dolog jelentségének az álmoskönyvben és a község közeli felvirágzását olvastuk ki belőle. A fölfedező kisbíró be is rakta a lutriba a következő számokat: 8, 48, 88. Csak aztán ne hazudják az az egyiptomi álmoskönyv.

— **Véres verekedés.** Véres verekedés rög-tönöztek Kurtioson valami korcsmái összekülönbözés folytatásaként Nelli János, Tiszija Mihály, és Vajdovits János. A dolog vége az lett, hogy Nelli János véres fejje maradt a helyszínén. A két győzelmes verekedőt elcsípték.

— **A kaszárnyából.** Káplár: Mikor temetik el a katonát katonai díszszel?

Önkénytes: Ha köteleességének hű teljesítésével és lelkiismeretével.

Káplár (félbeszakítja): Maguk önkénytesek mindig valami extrát találnak ki. Hát akkor temetik katonai díszszel, hogyha meghalt.

— **Botrány.** A „Neptun”-ba a Baross-parkon keresztül járó hölgyközönséget már napok óta bosszantja szemérmetlen arcátlanságával egy ficzkó, a kit tegnap be is kísértett egy urhölgy. A rendőség példásan büntetné meg viselkedéseért, de nincs ellene elég tanu. Jo volna, ha önkéntes tanuk jelentkeznének.

— **Pályázatok.** A fehértemplomi járásbírósnál albirai áll. 2 hét alatt. A temesvári ítélőtábla kerületében három joggyakornoki áll. 15 nap alatt. Az ipolyasági törvényszéknél jegyzői áll. 2 hét alatt. A szegedi ügyészségnél alügyészi áll. 2 hét alatt. A karánsebesi törvényszéknél aljegyzői áll. 2 hét alatt. A besztercebányai járásbírósnál albirai állás 2 hét alatt. Postamesteri áll. tiszti-szerződés mellett. Nagy-Lucska (Beregvármegye) 3 hét alatt.

— **Délutáni foglalkozást keres egy jó írásu fiatal államhivatalnok.** Tudakozódásokra szívessegből szerkesztőségünk válaszol.

H y m e n.

Weisz Adolf ujaradi tekintélyes terménykereskedő szeptember hó 4-én d. u. 5 órakor vezeték oltárhoz a paulisi izr. templomban Schlessinger Jakab paulisi polgár kedves és szép leányát, Vilma kisaszonny.

Bokis János gör. kel. román papjelölt Nagyváradról eljegyezte az aradmegyei Selistye község özv. papnőjének Kinez Szidonia urhölgynek szép kedves leányát, Arankát.

Egyletek, Társulatok.

— **Az arad-kerületi betegsegélyző-pénztár** igazgatósága vasárnap Waldner Gyula elnökelete alatt ülést tartott, melyen az iparhatóság részéről Green Nándor iparügyi biztos, mint a kerületi pénztár jegyzője is jelen volt. Az ülésen pénztárnokul Kothly Gézát, ellenőrül pedig Varjas Jakabot választották meg.

— **Az általános munkás betegsegélyző egy-let közgyűlése.** Az aradi általános munkás betegsegélyző egylet rendkívüli küldöttei vasárnap d. u. 4 órakor a városháza kistermében gyűlést tartottak Millig Mátyás elnökelete alatt, melyen az iparhatóságot Jókó Béla képviselte. Elnök megnyitván az ülést, a jegyzőkönyv hitelesítésére Makray Lajos és Koczán Jánost kérte fel. Ezután a módosítás alá került alapszabály tervezet felolvasására került a sor. Az új alapszabály elfogadta Schrödter Lajos titkárnak ama póttindítványával, hogy a 18 éven aluli iparostanonczok is vétessenek fel az egylet keblébe. De ezek csak heti 6 kr. illetéket fizessenek s 20 hétig részesüljenek betegsegélyben, elhalálozások alkalmával pedig az alapszabályokban előírt segély adásék ki. Az egyletnek jelenleg 948 rendes tagja van.

Színház.

A jövő szezon előkészületei.

Arad város egész művelt közönsége lázas érdeklődéssel tekint a közbönn álló szini szezon elé, mely ma már Aradi Gerő szinigazgató elhalálozása által adott kétséges helyzet közepette a lehető legelőnyösebb megoldás küzbönn áll.

Az elhunyt derék szinigazgató örökösai fia Aradi Géza és veje Egrý Béla dr. pécsi ügyvéd tegnap személyesen nyujtották be kérvényüket Salacz Gyula polgármesterhez, mint a szinügyi bizottság elnökéhez, melyben Aradi Gerő utolsó kívánságához képest a szerződés átruházását kérik.

A kérvény nyujt tájékozást a felől, ki s mily módon fogja igazgatni az aradi színházat. A szinigazgató Aradi Géza lesz, kit működésében Somló Sándor a társulat művezetője, Vedres Gyula titkár és Gonda László pénztáros fognak támogatni.

A koncesszió megadása iránti kérvényüket is tegnap küldték fel az örökösök a belügyminiszteriumhoz és a központi szinészegyesület igazgatóságához. Tekintve, hogy a szinügyi bizottság is felír a koncesszióért, kétségtelen, hogy ez a kérdés is mielőbb előnyös elintézést fog nyerni.

Igyen színházunk sorsa a küzbönn álló szezonban biztosítottak tekinthető.

Az Aradi örökösök kérvényét szombaton délután 5 órakor tartandó ülésében veszi tárgyalás alá a szinügyi bizottság. Ezen az ülésen fog bemutatni a szinistársulat névsora is.

Aradi Géza, Egrý Béla dr. és Gonda László a szinügyi bizottság tagjainál is tetek tegnap látogatást és adtak megnyugtató nyilatkozatokat a vezetés célirányos felfogása és eszközlése tárgyában úgy, hogy maga a bizottság teljes megnyugvással néz a küzbönn álló szini szezon elé.

Mint értesülünk a társulat eddigi megalapodások szerint szeptember hó 27-én érkezik Aradra s október 1-én vagy 2-án megkezdni előadásait.

IRODALOM.

— „Magyar Szalon” A 10-ik évfolyam utolsó füzeté, a szeptemberi, már most megjelent. A 17-dik kötet végződik vele. Alkalmi cikkei Szent-István napjáról, az orsz. dalünnepről (id. Ábrányi Kornéltól), a nagykorúsított József Agost főherczegről szólnak, valamennyi illusztrációkkal. Köteményeket Endrődi Sándor, Barna Izidor, Bartek Lajos, Pósa Lajos, Makai Emil; beszélyféléket Abonyi Árpád, Herczegh Ferencz, Sziklay Já-

nes, Sajó Aladár irtak a füzetbe: Rákosi Viktor és Borostyáni Nándor pedig regényeiket fejezik be. Kégl Sándor a perzsiai életről, Losonczy Lipót női festőkről és Iszobrászokról, egy névtelen cziikk a bakteriumokról mond el több érdekes dolgot. Igen gazdag a füzet eredeti illusztrációkban: Telephy Károly, Benczur Gyula, Stettka Gyula, Tölgyesi Artur, Csók István, Ebner Lajos, Vastagh György, Bruck Miksa újabb festményeik rajzait engedték át. Egy kép az epreakerti művészestély festői Theodoráját (Andrási Tivadarnét) ábrázolja, egy a Wulff-czirkusz sokat emlegetett lirkózót, más a dahomeji amazonokat s ismét más a gyöztés „Espoir“-t. A folyóirat, melynek kiadótulajdonosa ezután is K e g l e v i c h István gr és szerkesztője F e k e t e József marad, a tizenegyedik évfolyamban megnagyobbodott, negyedréte alakban, havonként szines műmelléklettel fog megjelenni. Előfizetési ára valamivel több, negyedévenként 2 frt 50 kr less, egy-egy füzet ára pedig 1 frt.

CSARNOK

Bűnös volt.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti novellája. —
[26] Irtá: ifj. Gily Ede.

— Tehát a vizontlátásra ott — mondá a báró s elsietett.

Eliz a mint férjét belépni látta, meglepetten állott föl s lépett eléje. Megremegett s szive a boldogságtól, pedig meglepetésében nem is hallotta férje szavait. Nem hitt a szemeknek, annyira képtelennek találta még a feltevést is, hogy csakugyan férje áll előtte, az a férj, a ki kérelhetetlen szigorral ütze el házából.

De hogy is hihetett volna? Hisz az utolsó találkozás minden egyébre engedett következtetni, csak arra nem, hogy e két lény akkor elágazott utai valaha még találkozhatnak is.

Akos, gyöngéden közeledett hozzá s kezét hirtelen megcsókolva, csak annyit mondott: — Eliz!

Nem lehetett többé kétség, ő volt, csakugyan ő. Eliz egy sikolylyal ajkán dült férje karjai közé. A meglepetés, az öröm vegyes érzete könyeket csalt a ragyogó szemekbe s ott zokogott a bűnös asszony férje kebelén.

Szeliden, az igazi bennsőség hangján viaszta a férj:

— Ne könnyez édesem, soha sem válunk el többé.

— Ertem jöttél tehát — kérdé még mindig meglepetten Eliz. Lehetséges-e ez?

— Igen, igen, érted jöttem egyetlen üdvöm, hogy keblemre vonva visszavigyelek a puha kis fészekbe, mely nélküled olyan végzetlenül türes, olyan kimondhatatlanul sivár. Feledjük el a történeteket s boldogságunkat ne háborítsa többé semmi sem.

— Igazán? De hisz én bűnös vagyok s bűnömnek soha sem lehet bocsánata.

— Hagyjuk ezt Eliz. Nem akarom, hogy romlatlan lelked s kebelvilágod újra átéljen egy pillanatnyi vétkes tévedést. En megbocsájtok s nem kívánok még magyarázatot sem. Megbocsájtok... mert végzetlenül szeretlek.

— Te vagy a legjobb, legszeretőbb férj a világon. Köszönöm bocsánatodat s a kibékülés emlékére csak arra kérek, hogy kevesébe szeress.

— Hogyan? Ez volna kívánságod? Eliz, Eliz, te már nem szeretsz?

— Soha sem szerettelek oly odaadó szenvedélylyel, mint most szeretlek s ezután foglak szeretni.

— Miért hát mégis e különös kívánság?

— Mert soha eléggé nem viszonzható lángszerelmed volt az oka minden félreértésnek, a mely eddig borut vont szerelmünk mosolygó egére.

— Jól van! Nem foglak ezentul szeretni, — mondá Akos s szenvedélyesen ölelte magához Elize junói természetét s csókolta meg ajkát, arcát, nyakát és kezeit.

Mikor Tárnayné. Eliz édes anyja, a szobába lépett és megpillantá egymás karjaiban gyermekeit, boldogan sóhajtott föl:

— Most már ismét készen talál a halál, nem rettegtek tőle, ha jön, mert gyermekeim ismét a helyes utra tértek.

Midőn Merényi és neje egymás karjaiból kibontakozva észrevették a jó öreg asszonyt,

reá került a sor, öt csókolták össze-vissza a kibékülés fölötti osztatlan örömben.

XIII.

Berkessy levelét éppen akkor vette kezéhez az albáró, midőn Bellát akarta meglátogatni. Midőn a levél tartalmát átfutotta, csak az az egy megjegyzése volt Berkessy aláírása után, hogy:

— Szamár!

Néhány perczig gondolkozott még a dolog felett s azután ismétlé:

— Szamár! Igen szamár, még pedig nem közönséges, hanem diplomatikus kiadásban. De se baj. Engem ugyan be nem csap a vén róka, mert nagyobb róka vagyok nálánál. Csak az bosszant, hogy ez az ember félreismert és felismert egyszerre.

Félreismert, mert olyan naivnak tart, a ki elhiszi neki, hogy a lányának nem ad hozományt s felismert, mert úgy látszik, tudja, hogy nálam a pénz s nem leánya — a ki köztünk legyen mondva, közönséges liba — az ügydöntő.

Még a leánya akaratával és beleegyezésével is okvetetlenkedik, holott a mama ő asszonyosága ezt már elintézte s a mit ő egyszer elintéz, annak nincs pótlásra szüksége.

Csak már zsebemben volna a hozomány, hogy elszelíhetnék, mert már nagyon unom az új atyafiságot.

De hátha ez a vén gazember csakugyan igazat beszél s nem ad a leányával semmit, míg él? No akkor csak tartsa meg a leányát is, míg él. Csak nem lehetek kötőznivaló boldond, hogy pénz nélkül vegyem el.

De nem, ez lehetetlen. Az öreg csak ki akarja próbálni, hány fok meleg bennem a szenvedély s le akart hűteni egy kissé, nehogy forró szerelmem megégesse a leányát.

Beszélnem kell a mamával. Ő okos egy asszonyoság, be fogja látni, hogy a hozománykérdésben is tájékozódnom kell, mielőtt akárkinek a tartási kötelezettségét — ha csak azinleg is — a nyakamba varrnám. Gyertünk!

Kalapja után nyult, gyorsan haladt le a lépcsőn s még Fonsornál sem állt meg rágyujtani, olyan nagy igyekezettel tartott a Berkessy-ház felé.

Pedig ez egyszer jobb lett volna neki nem olyan nagyon sietni.

(Folytatása következik.)

Táviratok.

Lukács György temetése.

Nagyvárad, augusztus 29. (Saját tud. táv.) L u k á c s György államtitkár temetése ma délelőtt ment végbe, általános részvét és óriási közönség jelenlétében. A megyei, városi hatóság testületileg, Tisza Kálmán és neje, Jekelfalusy, a belügyminiszteriumot Steszer és Fascho Moys képviselte. A szertartást Palotay László kanonok végezte fényes segédlettel, miközben az iparos dalkör gyászalt énekelt. A koporsót egy darabig Tisza Kálmán, Döry báró, Jekelfalusy, Steszer, Fascho Moys és Lukács Antal vitték, azután a városi tisztikar. Midőn sirba bocsájtották a koporsót, Tisza Kálmán könybe láb-badt szemekkel így szólt: „Ismét egy derék, egy igaz jó emberem szált sirba“. Sal polgármester annyira elérzékenyült, hogy nem volt képes bucsubeszédét elmondani.

Temesvár a színházért.

Temesvár, aug. 29. (Saj. tud. táv.) A városi közgyűlés 9000 frtot szavazott meg a városi színház légfűtéssel leendő ellátására, mely az évad elejére elkészül.

A kolera.

Berlin, augusztus 29. (Saj. tud. táv.) Tegnap óta kolerahoz hasonló 15 betegedést konstatáltak, egynek halálos kimenetele volt. Koch tanár határozottan ellenzi az utcák mértéken túl való locsolását, mert nedvesség a kommbacillusok legjobb terjesztője.

Berlin, aug. 25. (Saj. tud. táv.) Berlinben mindedig nem konstatáltak ázsiai kolerát.

Berlin, augusztus 29. (Saj. tud. táv.) A nyilvános hirdetési oszlopokra a rendőrség főnöke hirdetést függesztett ki, melyben nyilvánosságra hozza, hogy egy Frohonert nevű asszonyon, ki Hamburgból utazott ide, ázsiai kolerát állapítottak meg. A „Reichsanzeiger“-ben megjelent fertőtlenítési utasításokat ismét kifüggesztették hirdetés gyanánt.

Hamburg, augusztus 29. (Saj. tud. táv.) A betegek és halottak száma oly nagy mérvben nő, hogy harmincz fogaton kívül, butorszállító kocsikat is kell igénybe venni a betegek és halottak szállítására. Tegnap, mint a lapok jelentik, háromszáznál is több kolerahalottat temettek el. Nyilvános gyűléseket, táncmulatásokat tartani Hamburgban, Altonában, Pinnebergben, Wedelben, Elmshornban és Ütersenben tilos. Valószínűleg el fogják tiltani a schleswig-holsteini vásárok megtartását is.

Bréma, augusztus 29. (Saj. tud. táv.) A városban ázsiai kolerát észleltek. Eddigelé nyolcz eset jutott tudomásra.

Lissabon, augusztus 21. (Saj. tud. táv.) A kormány lapja Németország, Belgium, Hollandia, Perzsia és a Fekete-tenger összes kikötőit járványfertőzötteknek nyilatkoztatta.

Vonatösszeütközés.

Brüsszel, aug. 29. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt az Ostendéből jövő gyorsvonat Antwerperben összeütközött. Több mint ötven személy megsérült, több ember életét veszlette.

Beszűntetett hadgyakorlatok.

Brüsszel, augusztus 29. (Saját tud. táv.) A hadügyminiszter elrendelte, hogy a hadgyakorlatot nem tartják meg. A tartalékosok behívását, mely szeptember 1-re szól, ismét visszavonták.

A brindgendi katasztrófa.

London, aug. 28. (Saj. tud. távirata.) Brindgendsben a mentési kísérleteket megszüntették. Száznál több bányász vesztette életét a katasztrófánál.

Az olasz borbevitel kérdése.

Róma, augusztus 29. (Saj. tud. táv.) Határozottan állítják, hogy abban az esetben, ha Ausztria-Magyarország kormányai meg fogják nehezíteni az olasz borok bevitelét, Olaszország teljesen ki fogja tiltani a Magyarországból és Ausztriából származó sört azon ürügy alatt, hogy salicilsavat tartalmaz.

A vörös zászló.

Albi, augusztus 29. (Saj. tud. táv.) A szocziálista kongresszus alkalmával, egy vörös zászlót tüztek ki. A rendőrség jegyzőkönyvbe vette az esetet, de azért a zászlót nem foglalta le.

Szocziálista kirándulás.

Roubaix, augusztus 29. (Saj. tud. táv.) Az itteni cocziálisták kirándulást szerveznek Genfben, hogy ottani elvtársaikat meglátogassák.

Merénylet, vagy véletlen katasztrófa?

New-York, augusztus 29. (Saj. tud. táv.) A Metropolitan Operahouse leégésére vonatkozólag szemtanuk azt állítják, hogy a

tűz kitörése előtt két robbanást hallottak. Sok ember megsérült. Egy tűzoltó a lángok között is odaégett.

Közgazdaság.

A világ buzatermése és búzafogyasztása az 1892-93. évben.

A nevezetesebb gabonatermelő és fogyasztó államokban működő cs. és kir. konzulátusok a földművelésügyi miniszterium által a folyó, évben is felszólítottak, hogy a termésről, kiviteli feleslegről vagy beviteli szükségletéről lehetőleg megbízható adatokat terjeszsenek elő. Ezen jelentések és az országban működő állandó gazdasági tudósítók jelentései alapján, a világ búzatermésének és szükségletének becsülési eredményeit a földművelésügyi miniszterium a nyilvánosságra bocsátja, megjegyezve, hogy ezen adatok inkább csak tájékoztatásul szolgálnak s a tényleges eredmények ezekről többé-kevésbé eltérhetnek.

Az épp oly érdekes mint fontos kimutatás végeredményeit következőkben ismertetjük.

Az adatok szerint a buza bevételre utalt államokban a búzatermés 266.80—270.80 millió hektoliter; a kivételre is termelő államokban 477.52—484.52 millió hektoliter, együtt tehát 744.32—755.32 millió hektoliter. A múlt évi termés kerek 750 millió hektoliter volt és így nincs különbség a két év termés eredményei között:

A rozstermés általában véve 440 millió hektoliterre becsülhető, tavaly mintegy 370 millió hektoliter termett: ezen második kenyérterménynél 70 millió hektoliterre rug a többlet. Ez a többlet azonban csak látszólagos, mert a világ rozstermése közepeszerű termés alkalmával 450—460 hektoliter.

Az eredmények azt mutatják, hogy a két főtermény a múlt évi eredményeknél nem sokkal nagyobb termést adott, a jóval nagyobb gabonaterület dacára is. Ha tisztán az ideig buza- és rozstermés jönne a fogyasztásnál számításba, az eredmények a szükséglettel szemben nem volnának kielégítők: minthogy azonban még több és különösen két faktortal a készletekkel és a póttermények terméseredményével is számolnunk kell, a következő végeredményre jutunk.

A buza- és rozskészletek azon államokban, amelyek terméseikből a szükségletet nem fedezhetik, tehát bevételre is szorulnak, nem nagyok ugyan, de a múlt évihez viszonyítva, eléggé jelentékenyek. Így pl. Angolországban is, az 1891. termésemből illetőleg a bevételből fennmaradt készleteket 6—8 millió, Franciaországban 10 millió, a többi európai államokban 8—10 millió hektoliterre teszik. Amerikában a termésből fennmaradt készlet még 13—15 millió hektoliter, és így az összes európai és amerikai készletek mennyisége legalább 40 millió hektoliter.

A „Bradstreets”, rendszeren jól informált amerikai első gazdasági szaklap a készleteket az egész világra nézve 35 millió hektoliterre becsülte, természetesen az ellenőrizhető raktárakban, hajókban stb.

Az ideai buza- és rozstermés a feutebb kimutatott készletekkel együtt csak az esetben elégséges, ha a kenyérpóttérmevények, nevezetesen a kukorica, árpa, zab és burgonya is, közep, vagyis a szükségletnek megfelelő termést adnak; ekkor még a buza és rozs némi fetesleget is nyujtana az 1893-94-iki gazdasági évre. A kukorica az 1891-iki jé kukorica termés következtében oly államokban is nagy mennyiségben fogyasztatott, amelyek az előtt vagy nagyon jelentéktelen mennyiségű kukoriczát fogyasztottak, vagy még abszolúte élelmiczikkul kukoriczát nem is használtak.

A gabonakerület nagyobbodott; ez a múlt évi kedvező gabonárak következményei volt. Természetesen azon termények rovására növekedett a gabonaterülete, amelyek a nemzetközi piacokon csekélyebb árak mellett értékesítették. A hozzánk érkezett jelentésekből kitűnik, hogy nemcsak a kukorica területe csökkent, hanem az árpa-, zab- és burgonya-termények területe is; már ezen fontos oknál fogva is, a kukorica, mely a múlt évi eredménytel, az egész világon páratalanul állott okvetlenül csekélyebb termést fog adni. De

hozzájárul ehhez még az általános rossz terméskialtás, főleg Amerikában és Magyarországon.

Mindkét helyütt a kukoriczatermény mint fogyasztási és kiviteli cikk nagy szerepet tölt be, Amerikában pedig a kukoriczatermés 40, Magyarországon 40—50, a keleti államokban 25—30 százalék s a többi államokban is 10—20 százalékkal kisebb termést ígér, mint az 1891-iki eredmény volt. A világ kukoriczatermése jó terméskor, mint a múlt évi is volt, meghaladja az egy milliárd hektolitert és így a kukoriczánál mutatkozó termésdeficit ez idő szerint már 320—350 millió hektoliter.

Az előadottakból kitűnik, hogy a gabonatermés és készletek ugyan a fogyasztási szükségletnek megfelelő mennyiségben rendelkezésre állanak s csekély felesleg is mutatkozik, minthogy azonban póttérmevényekben hiány lesz, aligha tarthatunk attól, hogy általában véve a világon számbavehető terméskialtás lehetne.

Budapesti gabonázleti hetiszemle.

Budapest, augusztus 28.

B u z a. A készárufizlet e héten szűk körben mozgott. Kivételre alig van üzlet s így a forgalom túlnyomólag a helyi piacra szorított. A vidéki hozatalok e héten nem voltak ugyan jelentékenyek, de mégis meghaladták a keresletet, úgy hogy az effektív buza ára mindjárt a hét elején 10 krral olcsóbbodott. Csak később, a hozatalok kevesbédesével javultak az árak 5 krral s így végeredményként 5 krajczár árgyengülés mutatkozik a múlt héthez képest. A határidőüzlet tetemesen lanyhult. Buza tavaszra 7.62 frtről 7.44 frtra és buza őszre 8.52 frtről 7.85 frtra hanyatlott.

R o z s ára 15 krral olcsóbbodott, miután sok vasuti árú kínáltatott. Helyben 6.37—6.47—655 frton adatott el. Vidéken elkelte távolság szerint 5.70—6.35 frtig.

Á r p a. Takarmányáru 10 krral, jobb fajtaú 20 krral olcsóbbodott. Előbbi helyben 5.52 $\frac{1}{2}$ frton vidéken 5.25—5.30 frton, utóbbi vidéken 6.50 frton adatott el.

Z a b 10 krral olcsóbbodott. Helyben 5.75—5.80—5.85—5.65— frton adatott. Zab őszre 5.61 frtről 5.50 frtra hanyatlott, zab tavaszra változatlanul 5.75—5.73 frt között mozgott.

T e n g e r i szintén olcsóbbodott 10 krral da inkább helyben, ahol 4.90—4.85 frton adatott el. Vidéken ára jobban tartotta magát. Eladatott 4.60—4.70—4.50 frtan. Tengeri aug.—szept. 5.37—5.30 frton, tengeri máj.—jun. 5.02—4.92 frton köttetett.

R e p c z e. Káposzta-repcze 11 frton jegyeztek. Auguszt.—szept. 11.25—11.40—11.05 frton köttetett.

Szeszűzlet.

— Augusztus 29. —

Tartós gyenge kereslet folytán ezen cikknék az ára a múlt héten ismét hanyatlott.

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers aszesz 63.—, kicsinyben 53.50 hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabonázlet.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —

Budapest, aug. 29. d. n. 5. óra

Gabona	Fajta	Irányzat	100 kilogramm frt
B u z a	bánsági . . .	szilárd	7.55—8.25
	tiszavidéki . . .	"	7.65—8.35
	pestvidéki . . .	"	7.60—8.30
	fehérmezei . . .	"	7.65—8.35
	bácskai . . .	"	"
Szakmánya- és magyarországi			
R o z s	—	szilárd	6.45—6.80
Á r p a	takarmány . . .	lanyha	5.35—5.60
	égetni való . . .	"	5.75—6.30
Z a b	—	"	6.50—7.75
T e n g e r i	—	csend.	5.60—5.90
	bánsági . . .	szilárd	4.90—4.95
másonemű . . .			4.85—4.90
Káposzta-repcze	—	szilárd	10.70—11.10
Köles			
B u z a	tavaszra . . .	lanyha	7.45—7.77
	junius 1892 . . .	"	7.36—7.87
T e n g e r i	—	—	—
	őszre	—	—
Z a b	máj.-jun. 1892	lanyha	4.93—4.94
	szept.-okt. 1891 . . .	"	5.33—5.36
Káposzta-repcze	Bpest sz. tavasz	lanyha	5.63—5.54
	" " őszre	"	5.76—5.78
Káposzta-repcze	aug.-szept. 1891	lanyha	11.10—11.15

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. augusztus 29.

Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	142.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	136.—
Osztrák járadék papírban	96.—
Osztrák járadék ezüstben	95.75
Osztrák járadék arazban	113.75
1860-ki államsorajjegyek	140.—
Osztrák-magyar bankrészevény	995.—
Magyar hitelbankrészevény	957.25
Osztrák hitelintézet részevény	812.60
Ezüst	5.67
Ca. és kir. arany	9.49
20 frankos arany (Napoleonor)	119.60
Német birodalmi márka	58.80
London	119.60
20 márkás arany	11.71

Légtűneti észleletek Aradon.

Hé és nap	L é g n y o m á s milliméterekben		H ő m é r s é k l e t C°	
	legmagasb	legalantabb	legmagasb	legalantabb
Augusz. 20	762.8	760.9	35.9	22.5
" 21	68.8	61.6	36.1	22.5
" 22	61.7	58.9	34.1	21.0
" 23	60.9	59.7	33.0	22.0
" 24	63.2	62.4	32.0	19.0
" 25	63.8	61.7	33.0	20.0
" 26	61.7	60.9	28.4	19.0

Hé és nap	S z é l		F e l h ő z e t		É s z r e v é t e l
	irány	erőss.	általában	Csep.mmi	
Augusz. 20	DK.	4	derült	—	villogás
" 21	N.	3	felhős	—	villogás
" 22	DN.	3	felhős	—	villogás
" 23	K.	4	félöderült	ny. este csep.	villog
" 24	K.	4	felhős	—	—
" 25	DK.	4	derült	—	—
" 26	N.	5	félöderült	9.4	éjjel égháboru

Posgay Lajos dr.

Idegenek névsora Aradon.

— Augusztus 29. —

Fehér Kereszt szálloda: Mauzin J. kereskedő, Zombolya. Gurgulits József kereskedő, Ujfalú. Keiner M. kereskedő, Szeged. Dr. Halász Sándor: ügyvéd, Hatvan. Fritze Albert mérnök, Budapest. Abálesz Zsigmond magánzó, Kovásháza. Gajer N. magánzó, Sz. Igló. Ormos János magánzó, Makó.

Vass szálloda: Kabdebo Lajos birtokos, Borosjenő. Ladányi Lajos hivatalnok, Budapest. Balta Dezső hivatalnok, Dombegyháza.

Magyar Korona szálloda: Weingartner Gyula biztosítási felügyelő, Borosjenő. Vikol Gerő birtokos, Drauz. Herecz István tanító, Duud. Schott Ágoston kereskedő, Wiesbad.

Arany Kulcs szálloda: Gyulai Géza uradalmi felügyelő, M.-Illye., Sotoni István szőlőkezelő, Világos. Parjan Vaszó, magánzó, Kétegyháza. Kiss Katalin vendéglősné, Módos.

Felölös szerkesztő: Vászrhelyi Béla.

Nyilttér.*

Köszönetnyilvánítás.

Boldogult atyánknak — illetve ipam Aradi (Tutz) Gerő váratlanul bekövetkezett halála alkalmából, úgy a sajtó, valamint testületek — bizottságok és egyesek részéről a legmelegebb részvét nyilvánítás és megemlékezésekkel tiszteltettünk meg oly számban, hogy ez uton fejezzük ki legmélyebb hálánkat és köszönetünket mindazok iránt, kik a súlyos veszteség feletti bánatunkban fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek.

Különösen mély hálánkat fejezzük ki Aradváros tek. szinügyi bizottságának, mely igaz részvételnek jegyzőkönyvbe lett iktatásával azt a gyászoló családnak jegyzőkönyvi kivonattal hozta tudomására; továbbá a sajtónak — és a boldogult igazgatása alatt volt társulat tagjai és vezetőinek.

Aradi Géza.

Aradi-Tutz Emilia

I. érij. Dr. Egry Beláné és

Dr. Egry Béla.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a szegények háza felépítésével kapcsolatos munkáknak külön-külön való elvállalása iránt f. évi szeptember hó 5-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár:

1. a kőmives munkára nézve 16707 frt 17 kr.
2. az ács munkára nézve 8574 frt 68 kr.
3. az asztalos munkára nézve 3168 frt 12 kr.
4. a kőfaragó munkára nézve 556 frt 20 kr.
5. a lakatos munkára nézve 2053 frt 22 kr.
6. a cement munkára nézve 777 frt 55 kr.
7. a bádigos munkára nézve 683 frt 44 kr.
8. a mázoló munkára nézve 339 frt 10 kr.
9. az üveges munkára nézve 345 frt 93 kr.
10. vaskemenczék szállítására nézve 580 frt — kr.

Bánompénztul leteeadó a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek, a költségvetés és tervek a gazdasági tanácsnok urnál és Jiraszek Lajos műépítész urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1892. évi augusztus hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső
aljegyző.

103791 | 92. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a szombathelyi műhelyében szükségelt 1 drb 100 indicált lóerejű gőzgép, 2 drb 120 m² fűtőfelülettel bíró és Donneley-féle tüzelési rendszerrel ellátott csöves gőzkazán, 1 drb 5000 liter köbtartalmu előmelegítő, egy drb 3500—4000 liter óránkénti teljesítményre szerkesztett Worthington-féle gőztápszivattyú a gőzgép és gőzkazánokhoz szükséges gőz és tápvezetékek, a két részből álló és összesen 157 m. hosszú transzmisszióhoz szükséges alkatrészek szállítása, a helyszínen való felszerelése és üzemképes állapotba való helyezése, valamint a gőzgép, előmelegítő, szivattyú alapozási és a kazánok befalazási munkáinak létesítése iránt ennel nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlattételre szükséges műszaki leírások, az általános feltételek, az ajánlati minta, valamint a szállítandó gép felszereléseket általános elrendezését előtűntető vázlatrajz ezen hirdetmény megjelenésének napjától kezdve az ajánlatok benyújtására alább kitűzött napig, naponta a hivatalos órák alatt a magyar kir. államvasutak gépszerkesztési szakosztályánál (Andrássy-ut 75. sz. III. emelet) betekintheők, illetőleg ajánlatot tenni szándékozók által a magy. kir. államvasutak nyomtatványtáránál beszerezhetők vagy kívánatra az ezekért járó díj (85 kr.) előzetes beküldése mellett posta útján megküldetnek. Az ajánlatok lepecsételve ivenként 50 kros bélyeggel, valamint «Ajánlat a 103791 | 92. számhoz» felirással ellátva, legkésőbb f. é. szeptember hó 15-ig déli 12 óráig a m. kir. államvasutak gépszerkesztési szakosztályánál benyújtandók. Az ajánlatok a műszaki leírásban foglalt összes gépekre és alkatrészekre, vagy pedig azok csak egyes csoportjaira vonatkozhatnak. — Ajánlattételre a rendelkezésre bocsátandó ajánlati minta használandó. Az ajánlatban kiteendő:

1. A m. kir. államvasutak Szombathely állomására vám és bérmentve szállítandó, szombathelyi műhelyben felszerelendő és üzemképes állapotban átadandó gépek és alkatrészek darabonkénti, illetőleg 100 kilogrammkénti egységárai oszt. ért. forintokban. — Megjegyeztetik, hogy sem a szereléshez szükséges szerszámoknak Budapestről, vagy a m. kir. államvasutak más állomásairól a rendeltetési helyig való elszállítására szállítási díjkezdve sem pedig a szereléshez kiküldendő munkások, műszaki egyének és művezetők részére szabad utazás nem fog engedélyeztetni. A szereléshez szükséges segédeszközök u. m. állványok, deszkák, kötelek, emelők stb. valamint a nehéz tárgyak emelésére szükséges napszamosok, szállítóknak a m. á. v. igazgatósága által díjtalanul fognak rendelkezésre bocsátatni.

2) A megrendelés kézbesítési napjától számítandó legközelebb szállítási határidő, mely alatt szállító az ajánlott gépeket és alkatrészeket szállítani, a helyszínen felszerelni és üzemképes állapotban átadni szándékozik. Figyelemztetjük az ajánlattevőket, hogy a szállítási véghatáridőnek megállapításánál tekintettel legyenek azon időre is, mely a tárgyaknak Szombathelyre való szállítására szükséges, mert az ez által esetleg beálló határidő túllépése, késedelemnek fognak tekintetni.

A magy. kir. államvasutak által elfogadott szállítási határidőnek be nem tartásáért szállító által a következő pénzbírság lesz fizetendő. A gőzgép után naponta 10 frt. egy gőzkazán után 15 frt, a gőzszivattyú után 2 frt. az előmelegítő 1 frt, a gőz és tápcsövek 5 frt, a transzmissió 15 frt. Azon esetben, ha egy szállító több tárgy szállításával lesz megbízva, a bírság külön-külön minden tárgy után lesz fizetendő.

3) A súly szerint fizetendő alkatrészek pontos súlyai. Az ajánlattevők által ajánlott és a magy. kir. államvasutak igazgatósága által elfogadott súlyokra nézve, úgy fel mint lefelé csak 5 % eltérés fog engedélyeztetni. Ezen megengedett határok között a kifizetés alapjául a tényleges súly vétetik számításba.

Öt % -nál nagyobb eltérés esetén (ugy fel mint lefelé) az illető tárgyak átvétele megtagadható. Ha azonban a magy. kir. államvasutak igazgatósága azok átvételét elhatározná, akkor az öt % -nál nagyobb súly túlbőllet nem fizetetik, az 5 % -nál kisebb súlylyal szállított alkatrészeknél pedig a fizetés alapjául a tényleges súly vétetik számításba. A darabonként fizetendő tárgyak súlyai az ajánlatban szintén kiteendő.

Megjegyezzük, hogy az ajánlatokban kitüntetett súlyoktól 5 % -nál nagyobb eltérések, úgy fel mint lefelé szállító által igazolandók, illetőleg kimutatandók azon okok a melyeknél fogva az eltérések beállottak. Ezen okok alapján a tárgyak átvétele visszautasítása iránt a m. á. v. igazgatóságának egyoldalu megítélése szerint káros befolyással lehet, jogában áll a m. á. v. igazgatóságának a gép átvételét megtagadni, Midőn azonban ezen súlykevesebbet a gép szilárdságára a m. á. v. igazgatóságának egyoldalu megítélése szerint káros befolyással nem bír, és a gép átvételét a m. á. v. igazgatósága az 5 % -nál nagyobb súlyhiányának megfelelő értékét a szállító érdemösszegéből levonni jogosítva van. A levonás azon nyers anyag egységei alapján fog megállapítani, mely anyagból a gép tulajdonképpeni része áll.

4) Ajánlattevők ajánlataikban kinyilatkoztatni tartoznak, hogy az ajánlott gőzgép indicált lóerőnként és óránként hány kgr. gőzt fogyaszt, továbbá a gőz kazánokon fűtőfelületenként rendes, nem megerőltetett üzem mellett 4-5 szerez elpárologtatási képességgel bíró akna szénrel való tüzeléssel hány kgr. gőzt termel, végre pedig, hogy az ajánlott teljesítményekért szavatosságot vállalnak.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azt a jogot, hogy ha a megajánlott próbák az ajánlott teljesítményeket nem igazolják, a meg nem felelő gépek beszerzése értékét a meg nem felelés mérvéhez képest leszámitassa.

5) Az ajánlatokhoz csatolandók az ajánlott gépek, kazánok és egyéb alkatrészek oly részletesen méretezett rajzai, hogy azokból az egyes szerkezetek pontosan megíthetők legyenek. Az ajánlatokkal betérjesztett ajánlati rajzok, ajánlat tevőknek vissza nem fognak adatni. A szállításokkal a gőzgép, a gőzkazánok az előmelegítő és transzmissió összes részlet rajzai is másolatban lesznek a magy. kir. államvasutak igazgatóságának átadandók. Bánatpénz fejében az ajánlott összegek 5 százaléka vagy készpénzben vagy pedig állami letétekre alkalmas érték papirokban az ajánlatok fent jelzett benyújtási határideje előtti napon déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő. A szállítás oda itélés után, az oda itélés napjától számított négy héten belül a figyelembe nem vett ajánlattevők bánatpénze vissza adatik, a szállítással megbízott ajánlattevők bánatpénze pedig a szállítandó tárgyak ajánlati értékének 5 százaléka szállítatik le, a felesleg pedig szintén visszaadatik. A gőzgép a gőzkazánok és a többi alkatrészek a magy. kir. államvasutak szombathelyi műhelyébe való beérkezés, felszerelés és üzemképes állapotba való helyezés és az előirt teljesítményre s a helyes működésre nézve jó eredménnyel a m. kir. államvasutak költségére megtartott kipróbáltatás után azonnal ideiglenesen fognak átvételni, és az azután kijáró kereseti összeg az ideiglenes átvétel napjától szá-

mitott négy héten belül a m. kir. államvasutak főpénztáránál fog kifizettetni. A kifizetendő kereseti összegekből egy pro mille a magy. kir. államvasutak nyugdíjra nem jogosított alkalmazottjai külön segély alapja javára a magy. kir. államvasutak főpénztáránál le fog vonatni és visszatartatni. Szállító a szállított gépek, kazánok és egyéb alkatrészek szerkezetének helyeségeért és teljesen megbízható működéséért a kifogástalan kiviteleért, valamint a felhasznált anyagok jó minőségeért az ideiglenes átvételtől számított egy évi jótállást tartozik elvállalni.

Ezen jótállási kötelezettség biztosítása a lett bánatpénz a kereseti összeg folyósítása alkalmával annak 10 százaléka egészítendő ki. A biztosítéki összeg a jótállás letelte után négy héten belül fog visszafizettetni, mindenkor annyiban, a mennyiben szállító a jótállási kötelezettség alól feloldottnak lesz tekinthető. Szállító beleegyezni tartozik, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága a megrendelt pépek és alkatrészek gyártását, szállító gyárában saját közgei által ellenőriztethesse.

Per esetére aláveti magát ajánlattevő a budapesti VI. ker. kir. járásbíróóság illetékességének. Az ügylettel járó bélyegilleték költségeket az illető viseli; az illeték az 1881. évi 26. t.-cz. 10. §-ában meghatározott módon rovatik le. A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azon jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlott árakra, a szállítással ajánlattevőket, az általuk ajánlott összes tárgyakra, vagy csak azok egy részére bizhassa meg, vagy ajánlatot nem tett más czégeket megbizhasson, végre pedig a szállítástól egészen eltekinthessen.

Az előirt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőre érkeztek be, vagy távirati uton, vagy élőszóval tétettek, végre pedig olyanok, a melyekhez az előirt bánatpénz be nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1892. évi július hó.

Az igazgatóság.

107662. szám.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 8 nagyméltóságának folyó évi augusztus hó 5-én 50418. sz. a kelt magas engedélye alapján, a f. évi gabonakivitel idejére további intézkedésig, az összes befuvarozott gabonás lisztküldemények közül a Fiuméba, Svájcba és Bajorországba rendelteteket első sorban, a más külföldi állomásokra rendelteteket pedig második sorban, soron kívül fogjuk elszállítani.

Budapest, 1892. évi aug. hó 10-én.

Az igazgatóság.

36613 | II. szám.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az Érsekújvár állomáson létesítendő áru-raktár, két gabonaszin és egy marharakodó előállításához szükséges ács, lakatos, bádigos és mázoló munkák biztosítására nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó tájékoztató adatok, valamint a munkák végrehajtását szabályozó részletes feltételek az alulírott üzletvezetőség pályafentartási osztályának hivatalos helyiségében (Teréz-körút 62 sz. I. emelet) a rendes hivatalos órák alatt — esetleg az érsekújvári vagy a pozsonyi osztálymérnökségnél — megszerkezhetők s ez alkalommal a tervek is megtekinthetők.

Jogérvényesen kiállított és kellőleg bélyegzett ajánlatok legkésőbb f. évi szeptember hó 2-án déli 12 óráig nyújtandók be általános osztályunk vezetőjénél (Teréz-körút 62 sz. I. emelet 6. ajtószám) ezen cím alatt: «Ajánlat az Érsekújvári állomáson létesítendő áru-raktár, gabonaszin és marharakodó létesítése körüli munkák elvállalására».

Bánatpénz fejében legkésőbb f. évi szeptember hó 1-én 12 óráig 1000 frt (egy ezer forint) készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a dunabalti üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál (Teréz-körút 62 sz.) lefizetendő. Az értékpapírok a budapesti tőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam szerinti, és névértékét meg nem haladó értékben fogadtatnak el. A le-tett bánatpénzről kiállított letéti jegy vagy bármennyű egyéb érték az ajánlathoz nem csatolandó. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak fentartjuk.

Budapest, 1892. augusztus hó.

Az üzletvezetőség.

Tanonoznak

felvétetik egy jó házból való fiu az „Aradi nyomdatársaság”
könyvnyomdájában fő-ut 51. sz.

ARADI LOUVRE

férfi-divat, cipő és kalap-raktár
Aradon, Andrassy-tér 17. sz.

ARADI LOUVRE

férfi-divat, cipő- és kalap-raktár
Aradon, Andrassy-tér 17. szám.

Tudósítás!

Az iskolsév kezdete alkalmával van szerencsém a n. é. közönségnek és a t. cz. szülőknek szives tudomásukra adni, hogy raktáromban „Andrassy-tér 17”

**cipők, kalapok, ingek,
Tourista-ingek,
nyakkendők, zsebkendők, gallérok,
kézelők és minden ezen szakmához való
cikkek**

nagy választékban, legjobb minőségben és gyári árban kaphatók.

Kiváló tisztelettel

659 1-5

Márkus Lajos.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

ARADI LOUVRE
férfi-divat, cipő- és kalap-raktár
Aradon, Andrassy-tér 17. sz.

34375 | I-892. sz.

660 1-1

Tüzifa szállítás iránti hirdetmény.

Felhivatnak az Aradon és vidékén lakó fakereskedők és tüzifát szállítók, hogy az alólírt pénzügyi igazgatóság részére az 1892-93. évi fűtési idényre szükségeltető 100 köbméter (25 méteről) kemény és jó minőségű fának a hivatal helyiségébe (pénzügyi palota) megrendelés szerinti részletekben leendő szállítása iránt — a mennyiben vállalkozni óhajtanának. — **folyó évi szeptember hó 20-ig** alólírotthoz — zárt borítékban — írásbeli ajánlatot tegyenek.

Aradon, 1892. augusztus 26-án.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város igazoló választmánya részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságánál 1893-ik évben üléssel és szavazattal bíró legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzéke a városház földszinti kistermében f. évi szeptember hó 1. és 2. napján d. u. 3-5 óráig tartandó nyilvános ülésekben fog megállapítani.

Figyelmeztetnek mindazok, kik adójuk kétszeres számítása végett az 1886. XXI. t. cz. 26. §-ában körülírt jogkedvezményt igénybe venni óhajtják, hogy a fent megjelölt üléseken igazoló okmányaikkal vagy személyesen jelentkezzenek vagy az erre vonatkozó kérvényeket kellőleg felszerelve és Arad sz. kir. város igazoló választmányához címezve, Institoris Kálmán főjegyzőnek 1892. szeptember hó 2-ik napjának d. u. 5 órájáig átadják.

Aradon, 1892. augusztus 29-én.

Varjassy József,

661 1-3

igazoló választmányi elnök.

106405 | 1892. szám. M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Osztrák-magyar vasuti kötelék.)
(Gabonaforgalom.)

Dijszabás III. rész. 2. füzet és a IV. rész I. füzetének I. pótléka.

F. é. szeptember hó 1-én életbelépnek:

1. A III. rész 2. díjzabási füzet az 1-86 külön díjzabásba tartozó áruknak közvetlen szállítására, egyrészt magyarországi állomások, másrészt a Ferdinánd császár északi, a kassaoderbergi vasut (osztrák vonalának) a morva-sziléziai központi vasut, a cs. kir. osztrák államvasutak (Ebersdorf, Würbenthal, Kriegsdorf, Römerstadt vonalainak) és a szab. osztrák-magyar államvasutársaság (Ansterlitz, Ungvár, Brod és Olmütz (kiz) Maglitz vonalainak) állomásai között,

Ezen díjzabás által hatályon kívül helyeztetnek.

a) az osztrák-magyar vasuti kötelék díjzabás III. részének 1886. évi szeptember hó 1-től érvényes 4 füzeté I.-IV. pótlékaival együtt.

b) az ezen díjzabási füzethez tartozó 1891. évi szeptember hó 1-től érvényes rovatolási díjtételek.

2) Az osztrák-magyar vasuti kötelék díjzabás III. részének f. é. augusztus 1-től érvényes 1. díjzabási füzetének I. pótléka melynek tartalmát közvetlen díjtételek egyrészt a magyar királyi államvasutaknak különböző díjzabásba ujonnan levont állomásai másrészt különböző osztrák állomások közti forgalomra, továbbá változtatások kiegészítések és helyesbítések képezik.

Példányok a jövő héten a köteléki vasutak igazgatóságainál lesznek kaphatók.

Budapest, 1892. augusztus hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága,
egyszersmind a köteléki vasutak nevében is.

Őszi idényre legközelebb nagy választékban érkezendő újdonságainkra melyeknek egy része már megérkezett van szerencsénk a n. é. közönség b. figyelmét felhívni.

Főnökünk, ki e czélből külföldre utazott, a legújabb modellek után fogja azokat beszerezni és kellő munkaerő fölött rendelkezvén, azon helyzetben vagyunk, hogy nálunk vásárolt kelméből egy csinos utcai ruha elkészítését 6 frttól, pongyoláét 2 frt 50 krtól kezdve vállalhatjuk.

Kiváló tisztelettel

ROSENBLÜH H. és TÁRSA
Arad, Szabadság-tér.